

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 460/2022-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a zo sudcov Petra Molnára (sudca spravodajca) a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Poľovnícky klub – Javorový Vrch**, Brodzany 241, IČO 42 014 841, zastúpeného advokátom JUDr. Martinom Landlom, Rázusova 47/4825, Lučenec, proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 12 Co 16/2022 z 11. apríla 2022 a postupu, ktorý mu predchádzal, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu elektronicky 25. júla 2022, doplnenou písomným podaním doručeným 28. júla 2022, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako žalobca žalobou domáha uloženia povinnosti žalovanému strpieť výkon práva poľovníctva podľa zmluvy č. 8471/2018/LSR (ďalej len „zmluva“). Zároveň sa spolu s návrhom domáhal aj nariadenia neodkladného opatrenia, ktorým by súd do rozhodnutia vo veci samej uložil žalovanému totožnú povinnosť strpieť výkon práva poľovníctva. Okresný súd Banská Bystrica uznesením č. k. 17 C 76/2021 z 8. novembra 2021 (ďalej len „uznesenie súdu prvej inštancie“) nariadil neodkladné opatrenie v nasledujúcom znení: *„Žalovaný je povinný strpieť výkon práva poľovníctva žalobcu podľa podmienok zmluvy č. 8471/2018/SLR o love zveri... s výnimkou aplikácie čl. IV. ods. 2 zmluvy... Žalovaný je povinný odovzdať žalobcovi všetky povolenia na lov zveri v poľovnom revíri DOBROLÍN a štítiky na*

označenie odlovenej zveri. Vo zvyšku návrh žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia zamietá.“ Okresný súd na základe tvrdení sťažovateľa mal za osvedčené, že strany sporu uzavreli zmluvu, podľa ktorej sťažovateľ mal počas doby platnosti zmluvy zaplatiť za odstrel zveri cenu 21 977 eur za sezónu. Podľa čl. IV ods. 2 zmluvy v prípade, že ocenením aktuálneho odstreľu platného pre daný rok bude zistené, že cena za predmet zmluvy je vyššia ako cena 21 977 eur, sťažovateľ sa zaviazal uhradiť tento rozdiel. Sťažovateľ faktúru žalovaného za doplatenie rozdielu v sume 14 280 eur za sezónu 2019/2020 nezaplatil včas, preto ho žalovaný vyzval na úhradu tejto pohľadávky a následne pre nezaplatenie pohľadávky dal písomnú výpoveď zmluvy. Sťažovateľ spornú faktúru neuhradil, pretože ju považoval za neoprávnene vystavenú, z čoho vyvodzoval aj neplatnosť výpovede a domáhal sa uloženia povinnosti žalovanému strpieť výkon práva poľovníctva. Okresný súd po preskúmaní návrhu dospel k záveru, že medzi sporovými stranami sú dané naliehavé a nevyhnutné dôvody na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré odôvodnil tým, že existuje riziko bezprostredne hrozacej ujmy spojenej s neistým postavením sťažovateľa pri výkone práva poľovníctva podľa zmluvy, keďže zaplatil za odstrel v sezóne 2021/2022 paušálnu odmenu v sume 21 977 eur, ktorá mu po výpovedi zmluvy zo strany žalovaného vrátená nebola. K danosti práva sťažovateľa súd prvej inštancie uviedol, že je problematický výklad výrazu uvedeného v čl. IV ods. 2 zmluvy „ocenenie aktuálneho odstreľu“. Vychádzajúc z uvedeného, súd prvej inštancie považoval predmetný článok zmluvy, vychádzajúc z tvrdení sťažovateľa, za nie dostatočne jasný, zrozumiteľný a určitý, a preto neplatný. Z dôvodu neplatnosti čl. IV ods. 2 zmluvy mal za osvedčené, že nedošlo k naplneniu dôvodov na výpoveď zmluvy, preto ju považoval za neplatný právny úkon. V nadväznosti na to súd prvej inštancie mal za osvedčené, že sťažovateľ má právo aj naďalej vykonávať právo poľovníctva podľa zmluvy, preto návrhu sťažovateľa v časti o povinnosti strpieť výkon práva poľovníctva sťažovateľa podľa zmluvy vyhovel a vo zvyšnej časti návrh zamietol, keďže ho považoval za nadbytočný a konzumovaný práve výrokom o povinnosti strpieť výkon práv poľovníctva podľa zmluvy.

3. Žalovaný proti uzneseniu súdu prvej inštancie podal odvolanie, v ktorom namietal, že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj namietal, že zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené. Konkrétne namietal, že neznalosť určitého pojmu, ktorý je známy len zmluvným stranám, prípadne iným, ktorí problematike rozumejú, nemôže spôsobovať neplatnosť právneho úkonu. V nadväznosti na toto tvrdenie uviedol svoju argumentáciu, z ktorej vyplýva, že plán chovu a odstreľu sa môže v priebehu roka meniť, preto je možné odstrel oceňovať až po skončení sezóny, pričom cena za odstrel je daná každoročne podľa cenníka poplatkového lovu. Tieto skutočnosti boli stranám sporu známe pred uzavretím zmluvy, boli akceptované bez pripomienok. K tvrdeniu, že sťažovateľ sa dostal do rizika bezprostredne hrozacej ujmy spojenej s jeho neistým právnym postavením, uviedol, že si za vzniknutú situáciu môže sám, a to nesplnením svojej povinnosti zo zmluvy, preto pokiaľ súd dospeje k záveru, že odstúpenie od zmluvy bez nároku na vrátenie pomernej časti zaplatenej ceny za odstrel je neplatné, sťažovateľ si môže vrátenie uhradenej ceny nárokovať v samostatnom konaní, preto nariadenie neodkladného opatrenia nie je potrebné.

4. Krajský súd o odvolaní žalovaného rozhodol napadnutým uznesením, ktorým zrušil uznesenie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol,

že prvoinštančný súd dospel k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, keď poukázal na to, že sťažovateľ sa návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia domáha obsahovo toho istého ako žalobou vo veci samej, s čím sa súd prvej inštancie nevysporiadal v kontexte úpravy § 330 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) (bod 11 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Za nesprávny považoval aj postup súdu prvej inštancie pri formulovaní znenia nariadeného neodkladného opatrenia odkazom na zmluvu a jej dodatky, ktorá vyústila do jeho nevykonateľnosti (bod 12 odôvodnenia napadnutého uznesenia). Ďalej poukázal na podstatu sporu, pričom výklad sporného ustanovenia zmluvy súdom prvej inštancie so záverom súdu o jeho neplatnosti považoval za predčasný a právne nesprávny, keďže predmetné ustanovenie zmluvy ako dvojstranného právneho úkonu vykladal na základe argumentov len jednej strany, pričom povaha veci nebránila tomu, aby poskytol priestor žalovanému vyjadriť sa k údajnej neplatnosti dotknutého článku zmluvy, v čom videl nedostatok v postupe súdu prvej inštancie. V tomto smere podporne uviedol, že žalovaný má uzavretých viacero takýchto zmlúv, v 15-tich prípadoch bol dofakturovaný rozdiel ceny podľa tohto článku zmluvy a 14 subjektov rozdiel akceptovalo a uhradilo. Taktiež poukázal na to, že súd prvej inštancie sa mal v prvom rade zaoberať tým, či bol osvedčený nárok sťažovateľa, a z ktorého dôvodu je daný podľa § 325 ods. 1 CSP, čo zahŕňa aj posúdenie toho, či vôbec a aká ujma sťažovateľovi nenariadením neodkladného opatrenia bezprostredne hrozí (bod 13 odôvodnenia napadnutého uznesenia).

5. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podal sťažovateľ ústavnú sťažnosť a napadnutému uzneseniu vytyka arbitrárnosť rozhodnutia, ktorú vidí v tom, že krajský súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie z dôvodu, ktorý žalovaný neuplatnil. Argumentuje aj tým, že krajský súd nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie, keď neuviedol, prečo nie je možné, aby bol súčasťou výroku rozhodnutia aj právny úkon – zmluva, a zároveň pri rozhodovaní aplikoval ustanovenia zákona o poľovníctve, ktoré neboli aplikované v rámci konania pred súdom prvej inštancie, tzv. prekvapivosť rozhodnutia. Vychádzajúc z vlastnej argumentácie, sťažovateľ dospieva k presvedčeniu, že krajský súd sám vyhládal „nový“ odvolací dôvod, čím mal zasiahnuť do rovnosti zbraní a porušiť právo na spravodlivý proces.

6. Na základe takto vymedzenej argumentácie sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jeho označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, aby napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Tiež žiada nahradiť trovy konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd už niekoľkokrát deklaroval, že pristupuje k preskúmvaniu neodkladných opatrení veľmi zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie dochádza len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (pozri aj IV. ÚS 82/09). Navyše, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia možno podať aj opakovane, pokiaľ dôjde k zmene pomerov.

8. Aj Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa, že vo výnimočných prípadoch, napríklad keď účinnosť neodkladného opatrenia závisí od rýchleho rozhodovacieho procesu, nemusí byť možné okamžite splniť všetky požiadavky čl. 6 dohovoru. Za nevyhnutnú a neodňateľnú záruku považuje nezávislosť a nestrannosť súdu. Pripúšťa však, že iné procesné záruky sa môžu uplatniť iba v rozsahu, ktorý je zlučiteľný s povahou a účelom neodkladného opatrenia. Preto je potrebné preukázať, že vzhľadom na účel konania o neodkladnom opatrení v danom prípade nie je možné uplatniť jednu alebo viac konkrétnych procesných záruk bez toho, aby došlo k neprimeranému narušeniu cieľa, ktorý sa sleduje neodkladným opatrením (Micallef proti Malte, rozsudok z 15. 10. 2009, § 86).

9. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

10. Podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každý argument, poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/00, III. ÚS 200/09). Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

11. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu zodpovedá požiadavkám riadneho odôvodnenia rozhodnutia o neodkladnom opatrení, ktoré má len dočasný charakter, je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom sa zaoberá pre posúdenie veci relevantnými skutočnosťami. Navyše, ide o kasačné rozhodnutie, teda také, ktorým sa konanie v tejto časti nekončí a súd bude o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia opätovne rozhodovať.

12. Krajský súd, vychádzajúc z tvrdení oboch strán sporu, ako aj rozhodných okolností veci, v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia dospel k záveru, že súd prvej inštancie sa nedostatočne zameral na posúdenie otázok, ktorých posúdenie nebolo podstatné pre účely vyriešenia otázky, či sú splnené zákonné predpoklady na nariadenie požadovaného neodkladného nariadenia, a, naopak, nedostatočne posúdil predpoklady podstatné pre rozhodnutie o neodkladnom opatrení, najmä sa však nepreskúmateľne vysporiadal s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, ktorého petit bol identický s návrhom vo veci samej.

13. V zmysle výroku uznesenia súdu prvej inštancie, ktorý pojednáva o strpení výkonu práva poľovníctva podľa zmluvy, je na mieste otázka, ako je potrebné tento výrok vyložiť, keďže predmetom zmluvy (čl. III zmluvy) je len „poskytnutie odstrelu“ tam špecifikovanej zvery. Pokiaľ krajský súd identifikoval túto nejednoznačnosť s poukazom na to, ako definuje zákon č. 274/2009 Z. z. o poľovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pojem výkon poľovníctva, v uvedenom nemožno vidieť prekvapivosť, keďže ide o interpretáciu samotného výroku rozhodnutia a tam použitej terminológie na základe zákona, ktorá je zrejماً a známa obom stranám sporu.

14. Záver krajského súdu o tom, že výrok rozhodnutia súdu prvej inštancie je vzhľadom na nejednoznačnosť použitých pojmov a odkazy na text zmluvy nevykonateľný, sa javí ako ústavne udržateľný.

15. Žalovaný vo svojom odvolaní spochybnil zásadný záver súdu prvej inštancie, ktorý mal za osvedčenú naliehavú potrebu úpravy pomerov medzi stranami, ktorú odôvodnil danosťou rizika bezprostredne hroziacej ujmy spojenej s neistým právnym postavením sťažovateľa pri výkone práva poľovníctva podľa zmluvy, pretože sťažovateľ zaplatil za odstrel v sezóne 2021/2022. Žalovaný v tomto smere v odvolaní argumentoval tým, že sťažovateľ svojím pričinením (nesplnením zmluvnej povinnosti, pozn.) sa dostal do právnej neistoty, pričom jeho práva ostávajú zachované a môže si ich uplatniť samostatným návrhom na vrátenie pomernej časti zaplatenej ceny, čím spochybnil záver súdu prvej inštancie o potrebe bezodkladnej úpravy pomerov medzi stranami sporu.

16. Ústavný súd záver krajského súdu, že súd prvej inštancie sa nedostatočne zameril na posúdenie otázky, či je potrebné bezodkladne upraviť pomery a či sťažovateľ osvedčil hrozbu takej ujmy, ktorej predídanie si vyžaduje zasiahnuť do právneho postavenia žalovaného, považuje za ústavne konformný, reflektujúci zistený skutkový stav veci. Zároveň tento nosný záver krajského súdu možno podľa názoru ústavného súdu sám osebe považovať za dostačujúci pre posúdenie ústavnej udržateľnosti samotného výroku napadnutého uznesenia krajského súdu a dôvodnosti sťažnosti ako takej.

17. Pokiaľ sťažovateľ namietal, že krajský súd zrušil uznesenie súdu prvej inštancie z dôvodov, ktoré žalovaným uplatnené neboli, uvedený názor podľa ústavného súdu neobstojí, pretože dôvody a výhrady, ktoré uviedol žalovaný vo svojom odvolaní, jednak smerovali k nedostatočne zistenému a osvedčenému skutkovému stavu, z ktorého súd prvej inštancie vychádzal, a rovnako spochybňovali splnenie predpokladov na nariadenie požadovaného neodkladného opatrenia.

18. Ústavný súd preto po preskúmaní obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu konštatuje, že sťažovateľ ani v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu neosvedčil, že existovala neodkladná potreba upraviť pomery strán konania neodkladným opatrením a že ju dostatočne a presvedčivo zdôvodnil v návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, a to v kontexte výhrad a nedostatkov vytykaných krajským súdom v napadnutom uznesení.

19. Vychádzajúc z uvedených úvah, ako aj s poukazom na náležité odôvodnenie napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatuje, že ho nemožno považovať za arbitrárne ani zjavne neodôvodnené. Ústavný súd tak konštatuje, že nezistil exces alebo relevantnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu na jednej strane a namietaným porušením označených práv procesnej povahy podľa ústavy a dohovoru na strane druhej, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o ich porušení. Preto sťažnosť sťažovateľa v celom rozsahu odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

20. Ústavný súd nad rámec uvedeného, konštatuje, že neušlo jeho pozornosti, že sťažovateľ v petite svojej ústavnej sťažnosti žiadal zrušiť aj nadväzujúce rozhodnutia na napadnuté rozhodnutie krajského súdu. Ústavný súd v súčinnosti so súdom prvej inštancie zistil, že po vydaní napadnutého uznesenia ešte pred doručením ústavnej sťažnosti súd prvej inštancie opätovne rozhodol o návrhu sťažovateľa na nariadenie neodkladného opatrenia uznesením č. k. 17 C 76/2021-125 z 10. mája 2022 tak, že ho zamietol. Takisto rozhodol aj o návrhu sťažovateľa na odpustenie zmeškania lehoty na podanie odvolania proti uzneseniu z 10. mája 2022, tak že ho uznesením zo 16. augusta 2022 zamietol.

21. V dôsledku konštatovania zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu